

היום נלמד בעזרת ה':

יבמות דף טז

בימי רבי דוסא בן הורכינס: אחיו של רבי דוסא היה מתלמידי בית שמאי, והוא התיר ליבם את צרת ערוה. עיניו של רבי דוסא כהו מרוב זקנה ולכן הוא לא הגיע לבית המדרש. חכמים שהתנגדו להוראה זו חשבו שרבי דוסא עצמו התיר אותה, והם רצו להודיע לו על התנגדותם.

הם שלחו את רבי יהושוע שהיה אב בית דין, ואת רבי אלעזר בו עזריה שהיה נשיא, ואת רבי עקיבא ששמו היה מפורסם כגדול בישראל (מהרש"א).

רבי דוסא הכיר את רבי יהושוע שהיה הזקן מבין שלושתם, והושיבו על מיטה של זהב. ביקש רבי יהושוע שגם רבי אלעזר בן עזריה ישב, וכן שרבי עקיבא ישב. [רבי עקיבא לא ישב על מטה של זהב מפני שהיה תלמידו של רבי יהושוע ואין נאה להושיב את התלמיד כמו הרב-מהרש"א].

ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם: רמז כי רבי עזריה ובנו רבי אלעזר היו עשירים. (מהרש"א).

התחילו מסבבים אותו בהלכות: בכדי שיאמר להם את דעתו האמיתית מבלי לחשוש (מהרש"א).

אח קטן יש לי: 'בכור שטן' הוא כינוי לכך שהוא חריף ועצמאי ההולך אחר דעתו למעשה ולא כדעת רוב החכמים. הוא אמר להם תיזהרו שלא ינצח אתכם בשלוש מאות הטענות שיש לו כדעת בית שמאי.

עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית: יתבאר להלן.

ומקבלים גרים מן הקרדויין: להלן נחלקו הדעות מה דינם של ילדים שנולדו מנישואי אישה יהודיה עם גוי: האם הם יהודים כשרים או יהודים ממזרים. אם הם ממזרים יש לחשוש שלא לקבל גרים מאומה שהיו בה נישואי תערובת, מחשש שמא הבא להתגייר הינו כבר יהודי ממזר שיתערב בעם ישראל וירבה ממזרים בישראל.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור
052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

כשנכנסו נכנסו בפתח אחד: לביתו של רבי דוסא, אבל כשהם יצאו יצא כל אחד בפתח אחר בכדי לפגוש את אחיו של רבי דוסא ולשמע את טענותיו (תוספות).

רבי עקיבא פגש את רבי יונתן שהקשה לו קושיות ורבי עקיבא ניצחו. אמר לו רבי יונתן בזלזול: אשריך שזכית לשם מפורסם בעולם אבל עדיין לא הגעת למדרגת רועי בקר. אמר לו רבי עקיבא בענווה בלא להקפיד על כבודו: אפילו למדרגת רועי צאן לא הגעתי. [רועי צאן גרועים יותר, בגלל ש'צאן' היא בהמה דקה שהיו רועים אותם בשדות של אחרים והדבר גדל. -מהר"ץ חיות].

עמון ומואב מעשרין מעשר עני בשביעית: עולי מצריים קדשו את הארץ רק לשעתה ולא לעולם, ולכן כשנחרב בית המקדש הראשון פקעה הקדושה. וכשחזרו עולי בבל בבית שני חזרו וקדשו אותה, אך השאירו מקומות שלא קדשו אותם כמו ארץ עמון ומואב (שקידשם משה בקדושה הראשונה ולא קדשו אותם בקדושה השניה), הסיבה לכך בשביל שבשנה השביעית לא תנהג השמיטה במקומות אלו ויוכלו העניים ללכת לעבוד ולהתפרנס שם מחקלאות, וכן לקבל מעשרות - כולל מעשר עני.

בשנת השמיטה אין הפרשת תרומות ומעשרות, אך מכיון שהשמיטה אינה נוהגת בארץ עמון ומואב חייבים להפריש בה תרו"מ – על פי תקנת חכמים שתקנו להפריש בארצות אלו תרו"מ אפילו שלא נתקדשו בקדושה השניה.

בשנים א', ב', ד', ה' מפרשים 'מעשר שני' הנאכל בירושלים, ואילו בשנים ג', ו' מפרשים 'מעשר עני' הניתן לעניים. בשנת השמיטה תקנו חכמים לעשר בעמון ומואב 'מעשר עני' בכדי לפרנס את העניים.

רבי יוחנן וסביא (= שם חכם): סברו שחגי הנביא לא אמר שמקבלים גרים מהתרמודיים (תוספות).

והתנן (= במשנה במס' נדה) **כל הכתמים הבאים מן הרקם טהורים**: **חכמים גזרו על כתם של דם הנמצא בבגד שהוא טמא שמא הוא דם נדה. רק דם נדה של בנות ישראל טמא.**

כל הכתמים שנמצאו בבגדים הבאים ממקום הנקרא 'רקם' טהורים, לפי שלא גזרו טומאה על כתמי עכו"ם, ורבי יהודה מטמא מפני שהם גרים ודמם מטמא, אלא שהם טועים (= שהמירו דתם) ודינם כישראל, אבל כתמים הבאים מבין העובדי כוכבים כלומר שאין ישראל גרים שם אלא רק העכו"ם, טהורים. ע"כ המשנה.

(המשך בדף הבא ↓)

והוינן בה: ודקדקנו במשנה זו, שהמשנה פוסקת שכל כתם הבא מן העכו"ם טמא ואפילו מתרמוד. ואמר רבי יוחנן שמדברי המשנה הנ"ל אנו לומדים שמקבלים גרים מתרמוד, לפי שהם בוודאי נכרים (= שאם הם היו ספק ישראלים לא היינו מקבלים מהם גרים, משום שיש לחשוש שהם ממזרים). מוכח שרבי יוחנן כן התיר לקבל גרים מהתרמודיים ולא כמובא לעיל.

וכי תימא: ואם תרצה לתרץ שאמנם רבי יוחנן אמר 'זאת אומר' אבל הוא בעצמו לא סובר כמשנה זו, אי אפשר לומר כן, שהרי רבי יוחנן אמר ש'הלכה כסתם משנה' (= משנה שאין בה מחלוקת, ובסיפא של משנה זו אין מחלוקת), וא"כ ההלכה כמשנה זו.

מתרמוד מאי טעמא לא מקבלים?

משום עבדי שלמה: עבדי שלמה היו עבדים כנעניים, והם נשאו נשים ישראליות והיו גרים בתרמוד, והוא סבר שעבד הבא על בת ישראל הוולד ממזר.

משום בנות ירושלים: כשנחרבה ירושלים באו עכו"ם ונשאו את בנות ישראל, והוא סבר שנכרי הבא על בת ישראל הוולד ממזר.

תריסר אלפי גברא וכו': אחד אמר ש-12 אלף גברים ו-6000 מושכי קשת היו בין כובשי ירושלים, ואחד אמר שהם היו 12 אלף גברים שמתוכם היו 6000 מושכי קשת.

שר העולם: מלאך.

כגון הומניא לפום נהרא: הגויים הגרים בהומינא שעושים צרות לבני המקום פום נהרא שגרים שם ישראל עניים.

עכו"ם שקידש בזמן הזה: נכרי שקידש אשה ישראלית בזמן הזה אנו חוששים שמא הוא מעשרת השבטים שנשאו נשים נכריות, והוא סבר שישראל הבא על הנכרית הוולד הוא ישראל ממזר, ואם הבן הנולד להם קידש אשה הרי שקידושיו קידושין ואשתו צריכה גט.

קנשיא: והרי הכלל הוא ש'כל דפריש מרובא פריש' כלומר כיון שרוב אנשי העולם הם נכרים, הרי אנו אומרים שאותו נכרי שקידש ישראלית בא מרוב העולם ולא מעשרת השבטים.

תירוץ: מדובר במקום הקבוע של בני עשרת השבטים (= כגון בלחלח וחבור שמלך אשור הגלה אותם לשם), וכל קבוע נחשב כמחצה על מחצה ואין הולכים בו אחר הרוב.